

Третьякова Є. С.

ФСП НТУУ «КПІ»

Науковий керівник:

Мисливий В. А., д.ю.н., професор

ДИТЯЧА ЗЛОЧИННІСТЬ У КРИМІНОЛОГІЧНОМУ ВИМІРІ СУЧАСНОСТІ

Дитяча злочинність — це небезпечне явище сучасності, котре викликає в суспільстві величезну стурбованість.

Очевидно легше покарати неповнолітнього злочинця, проте набагато важче запобігти причинам його злочинної поведінки та усунути наслідки, до яких вона призвела. Для цього недостатньо лише психологічних чи педагогічних засобів. Подолання проблеми ранньої злочинності передбачає необхідність боротися не з самими дітьми, а з тим, що змушує їх скоювати аморальні та протиправні вчинки.

Упродовж 2012 року неповнолітніми або за їх участю було скоєно 14 238 злочинів. Особливістю криміногенної ситуації серед підлітків є значна зміна в її структурі, що пов'язана із зростанням кількості майнових злочинів. Це пов'язано з тим, що крадіжки та грабежі для багатьох підлітків є способами заробити на життя. Також значною мірою на стан оперативної ситуації впливає трудова міграція та незайнятість населення.

За статистичними даними на сьогодні злочинність неповнолітніх має таку структуру: крадіжки - 70,5 %; хуліганство - 6,2 %; злочини, пов'язані з наркотиками - 2,8 %; злочини проти життя та здоров'я - 2,1 %; інше - 9,4 % [2]

Істотну проблему на сьогодні представляє собою і дитячий алкоголізм, так як саме в стані алкогольного сп'яніння неповнолітніми скоюється кожен

10-й злочин. Окрім того, психологи зазначають, що підліток, котрий вже вчинив злочин, найчастіше вчинює повторний. Адже, з кожним роком статистика такого рецидиву зростає.

Причини злочинності неповнолітніх здебільшого криються в тих самих соціально негативних явищах та процесах, які зумовлюють і злочинність у дорослих. Однією з перших причин можна назвати негативний вплив у сім'ї. Так як сім'я - це перша соціальна структура, де людина перебуває найбільше часу і значною мірою формується як особистість. Тому дуже важливо, яку систему соціальних цінностей, а надалі, і які потреби вибудує для себе юний громадянин на їх основі.

Численні дослідження засвідчують, що переважна більшість неповнолітніх злочинців виховувались у неблагополучних сім'ях. Це може проявлятися досить різнопланово - загальна атмосфера неповаги батьків одне до одного, до дітей, оточуючих; образливі вирази на адресу близьких; биття дітей; жорстокість до них; демонстративна байдужість; зайнятість батьків власними проблемами; дух цинізму, зажерливості й зазвичай пияцтво одного чи обох батьків. По-друге,

зазначимо і такий негативний чинник, як неповна сім'я. В таких сім'ях мати або батько змушені працювати, а діти залишаються без їх впливу та нагляду. Як результат - до 40 % неповнолітніх злочинців вийшли з неповних сімей, а до 5 % взагалі не мають батьків [1, с. 173-174]

Іншим чинником зростання дитячої злочинності є погіршення матеріального добробуту населення країни. Як наслідок, набуває загострення проблема добування грошей не тільки для дорослої частини населення, а й для підростаючого покоління. Статистика свідчить, що нині кожна п'ята дитина, яка порушила закон, заради грошей краде і збуває крадене

Утім, не варто думати, нібито підліткова злочинність — це безпритульні діти або діти з надзвичайно бідних сімей. Крім того, є міфом те, що сім'я з достатніми фінансовими ресурсами не може бути неблагополучною. В таких сім'ях вчинення злочину неповнолітнім пов'язано із потуранням батьків, а зокрема, з тим, що діти отримували гроші зовсім не за потребами. Батьки в таких сім'ях не контролюють підлітків, тому що вони заробляють гроші, і в них немає часу займатися дітьми. Отож, як свідчить практика, прямої залежності між законослухняністю дитини й соціальним статусом її сім'ї фактично немає. Неповнолітніми злочинцями стають як діти з неблагополучних сімей, так і вихідці із зовні абсолютно благополучних, повних сімей.

Одним з перших важливих кроків на шляху до подолання ранньої злочинності стала розробка та ухвалення Концепції розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні від 24 травня 2011 року та нового Кримінально-процесуального кодексу. У цих документах йдеться про реформування органів досудового та судового слідства з переходом від репресивно-профілактичних методів роботи до профілактично-виховних.

Ще одним кроком до зменшення підліткової злочинності має стати відкриття ювенальних юридичних консультацій, метою яких є виховання правосвідомості та правової культури неповнолітніх шляхом надання їм та їх законним представникам безоплатної первинної правової допомоги з питань захисту порушених прав і законних інтересів неповнолітніх, а також центрів медіації для дітей та батьків, навчальних програм з підвищення кваліфікації адвокатів та юристів у сфері надання правової допомоги неповнолітнім, а також проведення правороз'яснювальної роботи в школах та дитячих будинках.

Підсумовуючи все вище викладене, хотілося б відмітити, що безумовно найкращим запобіжником дитячої злочинності є небайдужість дорослих, адже саме на них, як на зразок, орієнтується дитина в своїй поведінці.

Список використаних джерел:

1. Александров Ю. В. Кримінологія : Курс лекцій / Александров Ю. В., Гель А. П., Семаков Г. С. – К. : МАУП, 2002. – 295 с.
2. Олександра Тимошук «Підліткова злочинність. Як в Україні планують її побороти?» // Юридичний вісник України. - № 13, 30 березня – 5

квітня 2013 року.

3. Концепція розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні від 24 травня 2011 року.